

32. Musiikkilautakunta

Musiikkilautakunnan toiminnastaan v. 1948 laatima kertomus oli seuraavan sisältöinen:

Musiikkilautakunnan kokoonpano ja toimisto. Kaupunginvaltuusto valitsi joulukuun 17 p:nä 1947 seuraavat luottamusmiehet musiikkilautakuntaan: puheenjohtajaksi päätoimittaja L. E. Ahon sekä jäseniksi filosofian tohtori E. M. v. Frenckellin, toimittaja O. E. Virtasen, filosofian kandidaatti M. O. Raution, professori B. I. Carlsonin, toimitusjohtaja E. Hirvosen, veistokalustonhoitaja E. Hallikaisen, yliasentaja johtaja K. A. Koposen ja pääjohtaja J. Hämäläisen.

Varapuheenjohtajana toimi toimittaja Virtanen.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli päätoimittaja Aho.

Kokousten, pöytäkirjojen ja kirjeiden lukumäärä. Lautakunta kokoontui 12 kertaa, pöytäkirjojen pykäläluku oli 262 ja lähetettyjen kirjeiden lukumäärä oli 298.

Intendentin hoidettavana olevan koti- ja ulkomaisen kirjeenvaihdon lähtevien kirjeiden lukumäärä oli 194.

Lautakunnan ja sen toimiston viranhaltijat. Kaupunginorkesterin intendenttinä toimi filosofian maisteri N-E. Ringbom ja taloudenhoitajana rouva E. Zilliacus, joka kuitenkin syyskuun 16 p:nä erosi virastaan, ja jonka seuraajaksi lautakunta valitsi mainitusta päivästä alkaen neiti D. N. A. Nordblomin.

Lautakunnan sihteerin tehtäviä hoiti oikeusneuvosmies K. E. Furuholm.

Intendentti Ringbom nautti virkalomaa vuoden alusta maaliskuun 23 p:ään musiikkitieteellisten tutkimustöiden suorittamiseksi väitöskirjaansa varten ja hänen viransijaisenaan toimi tänä aikana säveltäjä E. Marvia.

Konserttien radiointi. Lautakunta päätti¹⁾ irtisanoa entisen sopimuksensa Oy. Yleisradio ab:n kanssa ja sittemmin allekirjoitettiin uusi sopimus vuotta 1949 varten. Uudessa sopimuksessa korotettiin radioimismaksuja jossakin määrin kaupunginorkesterin ylläpitokustannusten viimeaikaisen nousun vuoksi.

Suomalaisen oopperan ja lautakunnan välinen sopimus. Suomalaisen oopperan ja musiikkilautakunnan välistä vanhaa sopimusta noudatettiin elokuun 31 p:ään saakka, jolloin se lautakunnan irtisanomana lakkasi olemasta voimassa.

Vanhan sopimuksen irtisanominen ja uuden solmiminen aiheutui siitä, että oopperan suorittamaa maksua orkesterin käytöstä, 150 000 mk kuukaudessa, pidettiin lautakunnassa liian alhaisena, joka johtui rahan arvon alenemisesta ja palkkojen noususta sekä sen johdosta, että orkesterin sunnuntaityö suoritettiin noin 3/5 osalta oopperassa, josta lautakunnan oli suoritettava melkoisen suuri sunnuntaityökorvaus. Niin ollen katsoi²⁾ lautakunta, että oopperan olisi suoritettava kaupungille korvaukseksi orkesterin käytöstä 150 000 mk:n sijasta 250 000 mk kuukaudessa sekä että sen oli hyvitettävä kaupunkia 3/5 osalla orkesterin henkilökunnalle maksettavista sunnuntaityökorvauksista, jotka määräytyivät kulloinkin maksettavien kuukausipalkkojen mukaan. Oopperan taholla kuitenkin pidettiin näitä ylivoimaisina suorituksina oopperan heikentyneen taloudellisen aseman vuoksi. Neuvottelujen tuloksena vahvistettiin³⁾ lautakunnan kokouksessa kesäkuun 29 p:nä päivätty sopimus, joka tuli voimaan syyskuun 1 p:stä lukien. Tässä sopimuksessa vahvistettiin 2 025 000 mk:n vuotuisvuokra, joka oli suoritettava kaupungille

¹⁾ Musiikkilk. 5 p. marrask. 200 §. — ²⁾ Musiikkilk. 28 p. toukok. 110 §. — ³⁾ S:n 27 p. elok. 156 §.

kuukausittain 225 000 mk:n erissä. Lisäksi sitoutui ooppera maksamaan kaupungille 3/5 siitä korvauksesta, minkä kaupunki joutui sopimuksen voimassaoloaikana tehdystä sunnuntaityöstä suorittamaan kaupunginorkesterin jäsenille ja vahtimestareille, mikä määräytyi orkesterin henkilökunnalle kulloinkin kuukaudessa maksettavan yhteispalkkamäärän mukaan.

Teoston ja lautakunnan välinen sopimus. Lautakunnan ja Säveltäjäin tekijänoikeustoi-
misto teoston välillä tehtiin ¹⁾ sopimus kalenterivuodeksi 1949 entisin ehdoin muuten, paitsi, että kaupungin suorittama korvaus kaikkien sävelteosten rajoittamattomasta esit-
tämisestä korotettiin Teoston esittämään määrään, 120 000 mk:aan, 80 000 mk:n mää-
rystä.

Konserttiohjelmien julkaiseminen. Lautakunta päätti antaa syyskuun 1 p:n 1948 ja
elokuun 31 p:n 1949 väliseksi ajaksi oopperalaulaja S. Räikköselle konserttiohjelmien
julkaisuoikeuden 40 000 mk:n maksua vastaan ohjelmahinnan ollessa 10 mk.

Konserttiohjelmien selostukset. Kaupunginorkesterin intendentti huolehti, kuten edelli-
sinäkin vuosina lautakunnan toimeksiannosta eri maksusta sinfonia- ja kansansinfonia-
konserttien ohjelmien selostuksista, jotka liitettiin käsiohjelmiin painettuna lisälehtenä.

Orkesterin luovuttaminen hyväntekeväisyystilaisuuksiin. Kaupunginhallitus suostui,
kuten edellisinäkin vuosina, lautakunnan esitykseen, että lautakunta harkintansa mukaan
sai luovuttaa kaupunginorkesterin maksutta hyväntekeväisyystilaisuuksiin.

Ehdotus palkkakuoppien poistamiseksi. Lautakunta päätti ²⁾, että ehdotus uudeksi esi-
tykseksi palkkakuoppien korjaamisesta oli tehtävä niin hyvissä ajoin, että se voitaisiin
lähettää palkkalautakunnalle määräajassa eli maaliskuun 15 p:ään mennessä ja tämän joh-
dosta orkesterin valtuuskunta antoi palkkakuoppien korjaamista koskevan ehdotuksen.
Tätä ehdotusta lautakunta puolsi huomioonottaen kuitenkin, että orkesterin alimman
palkkaluokan virat oli palkkauksen järjestelyssä jo korotettu yhdellä palkkaluokalla.
Tämän yhteydessä lautakunta vielä esitti palkkalautakunnalle, että intendentin ja talou-
denhoitajan sekä yhden vahtimestarin virat korotettaisiin ylempiin palkkaluokkiin. Nämä
esitykset eivät johtaneet tuloksiin, vaan palkat jäivät entiselleen.

Konserttien lippujen hinnat. Sinfoniakonserttien lippujen hinnat olivat syyskuun 1
p:ään 1947 150 mk, 125 mk ja 100 mk sekä sunnuntaikonserttien lippujen hinnat 40 mk
ja erikoistapauksissa 50 mk, mutta mainitusta päivästä alkaen hinnat korotettiin vastaa-
vasti 200 mk:aan, 150 mk:aan ja 100 mk:aan sekä 50 mk:aan ja 75 mk:aan. Sinfoniakon-
sertit järjestettiin yhdeksi tilaussarjaksi, jolloin myönnettiin 10 %:n alennus.

Orkesterin vuokratariffi. Orkesterin vuokratariffi korotettiin syyskuun 1 p:stä lukien
50 %.

Ulkoilmakonsertit. Ulkoilmakonsertteja järjestettiin kertomusvuoden kesällä meno-
arvion tarjoamin määrärahojen turvin eri puolille kaupunkia. Näistä konserteista huoleh-
tivat Helsingin työväenyhdistyksen soittokunta, Viipurin työväen soittajat, Pääkaupun-
gin karjalaisten soittokunta, Käpylän urheilijain soittokunta ja Helsingin torvisoitto-
kunta. Näiden konserttien antamiseen osallistuivat myös seuraavat kuorot: Helsingin
työväenyhdistyksen sekakuoro, Helsingin työväen sekakuoro ja eräät Suomen laulajain
ja soittajain liittoon kuuluvat kuorot.

Osallistuminen yleisiin laulu- ja soittojuhliin. Musiikkilautakunta päätti ³⁾ luovuttaa
kaupunginorkesterin yleisten laulu- ja soittojuhlien aikana, kesäkuun 19 ja 20 p:nä pidet-
täviin tilaisuuksiin.

Valtuutettu Hakulisen aloite Helsingin kaupunginteatterin perustamiseksi. Valtuutettu
J. Hakulisen ym. aloitteen johdosta, joka koski Helsingin kaupunginteatterin perustamis-
ta, lautakunta marraskuun 5 p:nä asetti jaoston asiaa tutkimaan ja määräsi sen puheen-
johtajaksi päätoimittaja Ahon sekä muiksi jäseniksi lautakunnan jäsenet Hämäläisen ja
Koposen.

Kaupunginorkesterin toimihenkilöt. Kaupunginorkesterin johtajana toimi edelleen ka-
pellimestari M. I. Similä ja sen konserttimestarina I-viulunsoittaja N. Levin.

Orkesterin jäsenet valitsivat keskuudestaan soittokaudeksi 1948—49 valtuuskunnan
jäseniksi A. A. Viljavan, puheenjohtajana, N. Levinin ja E. A. Taimelan sekä varajäse-
niksi A. Y. Selinin ja E. E. Rautasuna.

Orkesterin järjestysmiehenä oli edelleen muusikko A. A. Karsti.

¹⁾ Musiikkilk. 5 p. marrask. 199 §. — ²⁾ S:n 27 p. helmik. 46 §. — ³⁾ S:n 28 p. toukok. 108 §.

Orkesterissa oli 76 soittajan virkaa.

Kaupunginorkesterin toiminta. Kertomusvuonna annettiin 26 varsinaista sinfoniakonserttia, joista kapellimestari Martti Similä johti neljätoista sekä kapellimestari Albert Wolff Ranskasta yhden, Toivo Haapanen yhden, Clarence Raybould Englannista yhden, Leo Funtek kaksi, Øivin Fieldstad Norjasta yhden, Heinz Freudenthal Ruotsista yhden, Luigi Colonna Italiasta yhden, Thomas Jensen Tanskasta yhden, Jussi Jalas yhden, Alceo Galliera Italiasta yhden ja Armas Järnefelt yhden.

Kansansinfoniakonsertteja annettiin seitsemäntoista, joista kapellimestari Martti Similä johti kuusi sekä kapellimestarit Albert Wolff Ranskasta yhden, Clarence Raybould Englannista yhden, Håkan v. Eichwald Ruotsista yhden, Leo Funtek kaksi, Järnefelt-Carlson yhden, Heinz Freudenthal Ruotsista yhden, Luigi Colonna Italiasta yhden, Thomas Jensen Tanskasta yhden, Alceo Galliera Italiasta yhden ja Armas Järnefelt yhden.

Kansankonsertteja annettiin kahdeksantoista, joista kapellimestari Martti Similä johti yhdeksän sekä kapellimestarit Nikolai van Gilse van der Pals yhden, Arvo Airaksinen yhden, Jussi Jalas kaksi, Øivin Fieldstad Norjasta yhden, Erkki Aaltonen yhden, Jussi Jalas—Martti Similä yhden, Urpo Pesonen yhden ja Martti Similä—Ahti Karjalainen yhden.

Sitä paitsi annettiin yksi ylimääräinen konsertti, nimittäin Vappumatinea, jonka johti kapellimestari Martti Similä.

Sinfoniakonserteissa esitettiin seuraavat sävellykset: a) kotimaisia sävellyksiä: Anderssen: Sinfonia II; Englund: Sinfonia II (kantaesitys); Furuholm: 5 kuvaa: I Aamu, II Paimen, III Myrsky, IV Yö ja V Merellä; Kajanus: Overtura sinfonica; Klami: Revontulet (kantaesitys); Melartin: Sinfonia VI; Merikanto: Kyllikin ryöstö; Pingoud: Le Fetich ja Sokeat; Pylkkänen: Kaskirunoelma sekä balettimusiikkia oopp. Mare ja hänen poikansa; sekä Sibelius: Sinfonia II, IV, V, VI ja VII, Viulukonsertto d-molli ja Lemminkäinen ja Saaren neidot.

b) ulkomaisia sävellyksiä: Bach: Das musikalische Opfer (ensi kerran) ja Viulukonsertto a-molli; Beethoven: Alkusoitto juhlanäytelmään Atenan rauniot, Sinfoniat IV ja IX, Pianokonsertto II, Viulukonsertto ja Konserttiaaria Ah, Perfido; Brahms: Sinfonia I, Pianokonsertto I, Traagillinen alkusoitto ja Muunnelmia Haydn'in teemaan; Britten: Les illuminations ja Orkesterin esittely nuorisolle (ensi kerran); Bruckner: Sinfonia IX; Chopin: Pianokonsertto II; Copland: Billy the Kid (ensi kerran); Debussy: Meri; Delius: Kulku paratiisiin (ensi kerran); Dohnanyi: Ruralia Hungarica; Dvorak: Sellokonsertto ja Viulukonsertto; Franck: Sinfonia d-molli; Grieg: Holbergin ajoilta; Halvorsen: Norjalainen kansanlaulu ja Norjalainen rapsodia I; Haydn: Sinfonia VII; Händel: Viulukonsertto h-molli ja Sarja Watermusic; Høffding: Det er ganske vist (ensi kerran); Ibert: Balettisarja n:o 2 (ensi kerran); Irgens-Jensen: Drifttekaren (ensi kerran); Kabalevskij: Sinfonia II (ensi kerran); Lalo: Espanjalainen sinfonia; Liszt: Sinfonia Divina Comedia ja Pianokonsertto Ess-duuri; Musorgski: Näyttelykuvia; Mozart: Sinfonia n:o 39 ja 40 ja Viulukonsertto III; Nielsen: Sinfonia V ja Viulukonsertto; Peterson-Berger: Lappi-sinfonia (ensi kerran); Ravel: Bolero; Respighi: Rooman suihkulähteitä; Rossini: Alkusoitto Wilhelm Tell; Saeverud: Sinfonia dolorosa (ensi kerran); Saint-Saëns: Sellokonsertto a-molli; Schumann: Pianokonsertto a-molli; Stravinski: Pieni sarja (ensi kerran); Sinfonia c-duuri (ensi kerran); Svendsen: Pariisin karnevaali; Tšaikovsky: Sinfonia IV ja Pianokonsertto I; Tubin: Sinfonia V (ensi kerran); Weber: Alkusoitto oopp. Eryranthe; sekä Williams: Sinfonia VI (ensi kerran).

Orkesteri avusti 163opperanäytännössä ja 6 yksityisessä konsertissa, joihin viimeksi mainittuihin luovutus tapahtui tariffin mukaista maksua vastaan.

Hyväntekeväisyystilaisuuksiin luovutettiin orkesteri maksutta yhden kerran.

Konserttilyeisö. Varsinaisissa sinfoniakonserteissa kävi kaikkiaan 13 630 henkilöä eli keskimäärin 524 henkilöä konserttia kohden sekä kansan- että kansansinfoniakonserteissa 10 887 henkilöä eli 311 henkilöä konserttia kohden ja ylimääräisessä konsertissa 505 henkilöä. Konserttilyeisön kokonaismäärä oli siis 25 022 henkilöä. Vertauksen vuoksi mainittakoon, että vastaavat luvut olivat v. 1945 33 730, v. 1946 33 318 ja v. 1947 33 924.

Taloudellinen tulos. Kaupunginorkesterin toiminnan taloudellisesta tuloksesta esitetäkseen seuraavat tiedot:

Orkesterin työstä oli tuloja 4 763 077 mk, josta 2 977 780 mk oli tuloja omista konser-

teista, 1 756 000 mk avustamisesta oopperanäytännöissä ja konserteissa, 28 910 mk nuottien lainaamisesta ja 387 mk korkotuloja. Tulot talousarviossa arvioitiin 3 655 000 mk:si. Menot olivat vastaavasti 26 254 121 mk, josta palkkauksia 22 355 817 mk, konserttikuluja 2 399 459 mk ja muita kuluja 1 498 845 mk.

Tilintarkastukset. Lautakunnan sihteeri suoritti kuukausittain taloudenhoitajan toimintaa koskevat tilintarkastukset.
